

POSTANOWIENIE

Dnia 24 sierpnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Czubik (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Mirosław Sadowski

SSN Paweł Wojciechowski

w sprawie z protestu B. W.

przeciwko ważności wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 24 sierpnia 2023 r.,

postanawia:

pozostawić protest bez dalszego biegu.

DZ

UZASADNIENIE

Pismami z 15 i 16 sierpnia 2023 r. B. W. wniósł protest wyborczy o unieważnienie wyborów do Sejmu i Senatu przewidzianych na dzień 15 października 2023 r. Wskazał m.in. że został pozbawiony możliwości wyrażenia swojej opinii w kwestii ważności wyborów, a Andrzej Duda nie jest prezydentem RP w rozumieniu rozdziału V Konstytucji RP.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Protest wyborczy należało pozostawić bez dalszego biegu.

Zgodnie z art. 241 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (t.j. Dz.U. 2022, poz. 1277 ze zm.; dalej jako: „k.wyb.”), protest przeciwko ważności

wyborów do Sejmu wnosi się na piśmie do Sądu Najwyższego w terminie 7 dni od dnia ogłoszenia wyników wyborów przez Państwową Komisję Wyborczą w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej. Nadanie w tym terminie protestu w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe jest równoznaczne z wniesieniem go do Sądu Najwyższego. Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniający warunków określonych w art. 241. Niedopuszczalne jest przywrócenie terminu do wniesienia protestu (art. 243 § 1 k.wyb.). Zgodnie z art. 242. § 1 k.wyb. Sąd Najwyższy rozpatruje protest w składzie 3 sędziów w postępowaniu nieprocesowym.

Przede wszystkim należy zauważyć, że Skarżący nie podał w swych pismach nakładających się na protest wyborczy numeru PESEL, co stanowi jego brak formalny. Zgodnie z art. 126 § 2 pkt 2 k.p.c., gdy pismo procesowe jest pierwszym pismem w sprawie, powinno zawierać m.in. numer Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) lub numer identyfikacji podatkowej (NIP) powoda będącego osobą fizyczną, jeżeli jest on obowiązany do jego posiadania lub posiada go nie mając takiego obowiązku. W postępowaniu cywilnym podanie numeru PESEL w pierwszym piśmie procesowym w sprawie jest wymogiem formalnym nadania mu skutecznego biegu.

Reguła ta powinna zostać odniesiona do spraw wywołanych wniesieniem protestu wyborczego, co jest tym bardziej uzasadnione, że od 4 sierpnia 2023 r. obowiązują przepisy powołujące do życia Centralny Rejestr Wyborczy (art. 18 i n. k.wyb. W Centralnym Rejestrze Wyborców gromadzi się dane obejmujące m.in. numer ewidencyjny PESEL (art. 18a k.wyb.). Porządkowanie danych o wyborcach ma przeciwdziałać nadużyciom przy wnoszeniu protestów wyborczych (związanych np. ze składaniem pism przez osoby fikcyjne lub z użyciem danych osób zmarłych). Uznać niewątpliwie należy, że wymogiem formalnym protestu wyborczego jest podanie przez wnoszącego go wyborcę numeru PESEL, co pozwoli zweryfikować jego tożsamość w sposób niewątpliwy.

Nadto należy zauważyć, że z utrwalonego orzecznictwa wynika, że w postępowaniu z protestów nie wzywa się do usunięcia braków formalnych, nie stosuje się tym samym art. 130 k.p.c.

Jednocześnie Sąd Najwyższy przyznaje, że w dotychczasowej praktyce rozpatrywania protestów wyborczych (m.in. podczas rozpatrywania protestów składanych po wyborach prezydenckich w 2020 r.), odstępowano od restryktywnego wymagania przedstawiania przez Protestujących numerów PESEL. W praktyce skutkowało to jednakże następczymi trudnościami (odmowy przyjęcia korespondencji, brak adresatów pod wskazanym w proteście adresem), wskazującymi na nieprawidłowości, którym zapobiec można było wymagając uprzednio numeru PESEL. Nadto, niewątpliwie obecna zmiana stanu prawnego (związana z wspomnianym powyżej powołaniem do życia Centralnego Rejestru Wyborczego) zdecydowanie skutkuje przyjęciem ww. wymagań dotyczących pisma procesowego.

Na marginesie Sąd Najwyższy zauważa również, że niezależnie od powyższego zastosowanie ww. przepisów skutkuje uznaniem, że protest wyborczy – złożony przed dniem ogłoszenia wyników wyborów przez Państwową Komisję Wyborczą, a nawet jeszcze na długo przed głosowaniem – jest niedopuszczalny z mocy prawa i podlega pozostawieniu bez dalszego biegu.

Z wszystkich tych powodów, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

DZ

r.g.